

**SILLAMÄE GÜMNAASIUMI
ÕPPEKAVA**

I ÜLDOSA

SISUKORD

1. Õppekava kui õpingute alusdokument.....	4
2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid	5
2.1 Õpingute eesmärgid ja sihiseade	5
2.2 Kooli põhiväärtused.....	6
3. Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine.....	6
3.1 Aineülestest pädevuste arendamise põhimõtted	6
3.2 Õpilaste pädevused, mis kujunevad valdkondade õppeainete ning läbivate teemade õppimisel gümnaasiumi lõpuks.....	7
4. Õppe- ja kasvatuspõhimõtted	8
4.1 Õppe (õpetuse) ja kasvatuse korraldus ja ajakasutus	8
4.2 Õpilaste teavitamine ja nõustamine	9
4.3 Karjäärinõustamise korraldus.....	10
4.4 Individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.....	10
5. Õppesuundade kirjeldused ja nende tunnijaotusplaan	11
5.1. Õppesuundade kirjeldused.....	11
5.2. Tunnijaotusplaani koostamise põhimõtted	11
5.3. Õppesuundade tunnijaotusplaanid.....	11
5.3.1 Reaalsuuna tunnijaotusplaan	11
5.3.2 Looduse ja keskkonna suuna tunnijaotusplaan	13
5.3.3 Humanitaarõppesuuna tunnijaotusplaan	15
5.4 Mittetatsionaarne õpe.....	17
5.5. Valikkursuste loendid, sh riiklikest õppekavadest mittetulenevad valikkursused ja valimise põhimõtted.....	18
5.6. Ülemineku tingimused kitsalt matemaatikalt laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilastel kitsale matemaatikale	18
5.7. Erinevate õppekeelte kasutamine kursuseti	18
6. Läbivad teemad ja lõimingu kasutamise põhimõtted	18
6.1. Läbivate teemade käsitlemise põhimõtted.....	18
6.2 Lõimingu kasutamise põhimõtted.....	19
7. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted	21
8. Hindamise korraldus.....	22
8.1. Hindamise eesmärgid	22
8.2. Kujundav hindamine.....	22
8.3 Kokkuvõttev hindamine	23
8.4 Hindesüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted	23
8.5. Tulemuse hindamine hindega „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine	24
8.6. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord.....	24
8.7 Kooli õppekavavälise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana	25
8.8 Teadmiste ja oskuste tõendamine varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu eksternidel.....	26
8.9 Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord.....	27
9. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted.....	27
10. Gümnaasiumi lõpetamise korraldus.....	28
11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.....	28

11.1. Kooli õppekava muutmise algatamine	28
11.2. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine	28
11.3. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele	29
11.4. Kooli õppekava kehtestamine	29
11.5. Kooli õppekava muudatuste avalikustamine	29
12. Rakendussätted	29
LISAD.....	29
Lisa 1 Üldpädevused.....	29
Lisa 2 Läbivad teemad	29
Lisa 3 Ainekavad	29
Lisa 4 Hindamise korraldus.....	29
Lisa 5 Õpilaste nõustamine ja toetussüsteem.....	29

Sillamäe Gümnaasiumi (edaspidi „Gümnaasiumi“) õppekava kehtestatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lg 2, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 (jõustunud 17.01.2011; 28.03.2014.a redaktsioon) „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ § 19 alusel.

1. Õppekava kui õpingute alusdokument

1.1. Gümnaasiumi õppekava on koostatud „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ alusel ning lähtudes gümnaasiumi arengukavast ning see on koolis õpingute (õppe- ja kasvatustegevuse) alusdokument.

1.2. Õppekava on väljundipõhine, st et rõhuasetus on õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste/pädevuste omandamisel ja nende hindamisel. Hindamise aluseks on tasemeti kirjeldatud õpitulemustele/pädevustele toetuvad kriteeriumid, mis on eelduseks kujundava hindamise rakendamiseks. Õppeprotsessi kirjeldamine toimub õpetaja töökava tasandil, õpetajad järgivad konstruktiivse siduse põhimõtet, mille kohaselt kavandatud õpitulemused, tagasisidestamine, õppemethodika ja sisuteemad sobituvad omavahel ning lähtuvad õpilaste võimetest.

1.3. Gümnaasiumis lähtutakse põhimõttest, et õppekavas esitatud teemadele pühendatakse piisav hulk aega, käsitledes teemasid mitmel erineval viisil, nii et õpilased õpivad õpitut kasutama mitmetes situatsioonides. Toetamaks õpitulemuse omandamist võimaldatakse õpilastel demonstreerida õpitut võimalikult erinevates olukordades ja antakse soorituste kohta tagasisidet, tuues välja õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning andes soovitusi edaspidisteks tegevusteks.

1.4. Väljundipõhine õppekava toetab mõtteviisi, mille kohaselt keskendutakse õpitulemustele/pädevustele ning kujundavale hindamisele. Väljundipõhise õppekava mõtteviisi aluseks on mudel, milles on keskne roll üldpädevustel ja valdkonnapädevustel ning millele lisanduvad läbivad teemad. Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimikul ja õppekeskkonna korraldusel.

1.5. Kõik koolitöötajad lähtuvad oma tegevuses gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud üldinimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest, milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväarikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

1.6. Valdkondlikud ja ainealased eesmärgid tulenevad gümnaasiumi riiklikus õppekavas kirjeldatud pädevustest ja aitavad kaasa nende pädevuste saavutamisele.

1.7. Üldpädevused on valdkonna- ja aineülesed ja nende kujunemise tagamine õpilastel on kõigi pedagoogide ühine eesmärk.

1.8. Õppekava elluviimisel lähtuvad pedagoogid õppimise konstruktivistlikust käsitlusest ja arusaamisest, et õppimine on elukestev protsess. Konstruktivistlik õppimine põhineb õppija enese aktiivsusel reaaleluliste probleemide lahendamisel. Õppija konstrueerib oma uued teadmised ise, toetudes käsitletava teema erinevatele aspektidele ning oma enda varasematele teadmistele ja kogemustele. Saadud uued teadmised seatakse ühte süsteemi varemõpituga.

1.9. Gümnaasiumi õppekava koosneb üldosast ja lisadest sh ainekavadest. Ainekavad on grupeeritud valdavalt ainevaldkonniti ja esitatud kursuseti. Ainekavad lähtuvad väljundipõhise õppekava koostamise põhimõttest.

1.10. Ainekavade esitamine ainevaldkonniti vähendab õppekavas fragmenteeritust ja võimaldab suurendada integreeritust ainete vahel, andes võimalusi valdkonnasiseseks koostööks. Ainevaldkonna pädevus saavutatakse sobiva metoodika ja õppevara valiku kaudu. Ainevaldkonna pädevusi kõrvutades saadakse pädevused, mille saavutamist taotletakse gümnaasiumi lõpuks.

1.11. Õpitulemused on esitatud ainekavades õppijakeskses sõnastuses, ning väljendavad õppe lõpuks omandatavaid pädevusi. Õpitulemuste saavutatust tuleb õpilasel demonstreerida, mida hinnatakse kujundavalt ja/või kokkuvõtvalt. Õpitulemus koosneb tegevusest ja teadmuse komponendist. Tegevus õpitulemuses on esitatud õpiverbi kaudu ja määrab viisi kuidas õpilane demonstreerib õpitulemuse saavutatust. Teadmus õpitulemuses väljendab aine sisu. Määrsõna õpitulemuses piirab õppimise ulatust, määratleb õppimise taseme, määratleb õppija soorituse iseseisvuse astet või viitab kontekstile, milles õppija õpitulemust kasutab.

1.12. Vastavalt gümnaasiumi põhimäärusele on kooli õppekeeleks eesti keel.

2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

2.1 Õpingute eesmärgid ja sihiseade

2.1.1 Gümnaasiumil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Koolis on loodud tingimused, mis aitavad õpilastel omandada teadmised, oskused ja väärtushoiakud, et tahtmise korral jätkata tõrgeteta õpiteed kõrgkoolis või gümnaasiumijärgses kutseõppes, leida endale huvi- ja võimetekohane tegevusvaldkond, millega siduda enda edasine haridustee.

2.1.2 Gümnaasium toetab õpilaste kujunenemist loovaks, sotsiaalselt küpseks ja usaldusväärseks isiksuseks ning oma eesmärged teadvustavaks ja saavutada oskavaks inimeseks, kes tahab ja suudab end teostada erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, oma kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning oma ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna.

2.1.3 Gümnaasiumiõpilane, kes on läbinud kooli õppekava, on iseseisev, tal on kujunenud oma maailmapilt ning tal on valmisolek elus toime tulla, tal on kujunenud adekvaatne enesehinnang, iseseisva õppimise ja koostööoskus, ta on tuttav edasise haridustee võimalustega ning on teadlik enda võimekusest, õpilasel on välja kujunenud kodanikuoskused, -aktiivsus ja -vastutus.

2.1.4 Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

2.1.5 Gümnaasium seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

2.1.6 Gümnaasiumi lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 4. tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab gümnaasiumi, on ainevaldkonna- ja õppesuunaalased laiaulatuslikud faktilised ja teoreetilised teadmised, õppesuunaalased kognitiivsed ja praktilised oskused konkreetsetele probleemidele lahendamiseks ning suutlikkus juhtida ise oma õppimist vastavalt juhtnõuetele

olukordades, mida saab tavaliselt ette näha, kuid mis võivad muutuda, juhendada kaaslaste tavatööd, võtta mõningane vastutus õppimise hindamise ja edendamise eest.

2.1.7 Õppe- ja kasvatus aineüleseks eesmärgiks on „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ § 4 lõikes 3 esitatud üldpädevuste ja riikliku õppekava valdkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujunemine, arvestades Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 18. detsembri 2006. a soovitusel, „Võtmepädevuste kohta elukestvas õppes“, sätestatut.

2.2 Kooli põhiväärtused

2.2.1 Gümnaasiumi pedagoogid lähtuvad oma pedagoogilises töös kooli põhiväärtustest, milleks on pühendumine, vastutusvõime, koostöö ja avatus, omanäolisus, loovus ja areng.

2.2.2 Sillamäe Gümnaasium on sõbralik, ühiskonnale avatud ja kogukonnaga tihedat koostööd tegev kool. Gümnaasiumis toetatakse aktiivset, mitmekesist omavahelist ja koolivälist suhtlemist, väärtustatakse õpilaste-õpetajate vahelist usalduslikkust ja koostööd.

2.2.3 Gümnaasium teeb koostööd lastevanematega ja kooli pidajaga, Sillamäe linna asutuste, ettevõtjate ja organisatsioonidega ning Eesti kõrg-, kutse- ja üldhariduskoolidega. Sillamäe Gümnaasium väärtustab ja praktiseerib rahvusvahelist suhtlust ja koostööd.

3. Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine

3.1 Aineüleste pädevuste arendamise põhimõtted

3.1.1 Gümnaasiumi ainealased õpitulemused ja õpitulemused õppeteemade läbimisel esitatakse kooli ainekavades. Ainealased õpitulemused toetavad riiklikus õppekava valdkonnakavades kirjeldatud valdkonnapädevuste kujunemist.

3.1.2 Aineüleste pädevuste kaudu, milleks on üld- ja valdkonnapädevused, taotletakse õpilasel riiklikes õppekavades kirjeldatud suutlikkuste kujunemist.

3.1.3 Riiklikus õppekavas määratletud üldpädevused on: väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, matemaatikapädevus, ettevõtlikkuspädevus.

3.1.3 Üld- ja valdkonnapädevuste kujunemine toimub kõigi õppeainete ja valikkursuste kaudu. Üldpädevuste kujundamine toimub peamiselt meetodite valiku kaudu ning riikliku õppekava valdkonnakavades esitatud viisil. Valdkonnapädevused realiseeruvad õpitulemuste saavutamisel. Õpitulemuste saavutamine ning meetodite valik vastavalt õpitulemustele planeeritakse õpetaja töökavas ja realiseeritakse koostöös peamiselt valdkonnaainete, aga ka teiste valdkondade ainete õpetajatega.

3.1.4 Gümnaasiumi üldine taotlus on, et õpilasel kujuneks üldpädevustes väljendatud suutlikkus. Üldpädevuste kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava valdkonnakavades kirjeldatud rõhuasetustest. Konkreetsemad õpimeetodid,- vormid jt – tegevused üldpädevuste kujundamiseks planeeritakse õpetajate poolt aineülesest valdkonnapõhiselt või valdkondadeülesest.

3.1.5 Gümnaasiumi kogu tegevus on korraldatud üldpädevuste kontekstis, sh õpetuse kavandamine, mõtestamine, läbiviimine ja tagasisidestamine. Ka õppetunnivälises tegevuses peituvad õppimisvõimalused, üldpädevused realiseeruvad kogu koolipere tegevuse ning õppekeskkonna kujundamise kaudu. Üldpädevustest lähtuvalt on nii aineõpetus kui õppetunnivälise tegevuse sihipäraselt läbi mõeldud ja korraldatud.

3.1.6 Üldpädevusi aitavad kujundada erinevad koolis planeeritud ja läbiviidavad tegevused. Üldpädevuste kujunemine toimub ka keskkondades, mida kool suunata või kujundada ei saa.

3.1.7 Üldpädevuste kujunemisel on oluline tagasisidestamine, mis toimub koolis kujundava hindamise kaudu. Tagasisidestamine üldpädevuste kujunemise kohta annab informatsiooni sellest, mil määral teadlikult kavandatud ja mõtestatud üldpädevuste kujunemine tegelikult toimib.

3.1.8 Koolipoolse tagasisidestamise kõrval on oluline ka õpilase enesehindamise roll üldpädevuste kujunemise tagasisidestamisel, mis võimaldab jälgida õpilasel oma tegevust ning õpetajal saada informatsiooni, mida õpilase välise tegevuse ja käitumise vaatlemine ei võimalda.

3.1.9 Tagasisidestamine eeldab aga kriteeriumide olemasolu, mis võimaldab hinnata üldpädevuste kujunemist ja saavutatust. Tagasiside andmine üldpädevuste kujunemise kohta võimaldab aru saada, kas üldpädevuste kujunemine toimub või mitte. Pädevust määratletakse kui asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit.

3.1.10 Üldpädevused, rõhuasetused tegevustele, mis on suunatud üldpädevuste kujundamisele ja üldpädevuste saavutatuse kriteeriumid on esitatud õppekava lisas 1.

3.2 Õpilaste pädevused, mis kujunevad valdkondade õppeainete ning läbivate teemade õppimisel gümnaasiumi lõpuks

3.2.1 Gümnaasiumi õpilane:

- 1) käitub eetiliselt, järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid;
- 2) vastutab oma valikute, otsustuste ja endale võetud kohustuste eest, austab teiste inimeste ja iseenda vabadust, on suveräänne isiksus;
- 3) kasutab erinevaid õpistrateegiaid, oskab koostada uurimistööd ja seda esitleda, oskab olla meeskonna liige ja panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;
- 4) aitab teadlikult kaasa eesti rahvuse, keele, kultuuri ja Eesti riigi säilimisele ja arengule, mõistab eesti kultuuri Euroopa ja teiste rahvaste kultuuri kontekstis; mõistab, väärtustab ja austab oma ja teiste rahvaste kultuuritraditsioone;
- 5) suudab hinnata oma taotlusi, arvestades oma võimeid ning võimalusi, oskab ette näha võimalikku edu ja ebaedu, on teadlik erinevatest töövaldkondadest, tööturu suundumustest; oskab hankida teavet edasiõppimise ja tööleidmise võimaluste kohta, kavandab oma karjääri;
- 6) kasutab korrektset ja väljendusrikast keelt, oskab argumenteeritult väidelda;
- 7) mõtleb kriitiliselt ja loovalt, arendab ning hindab oma ja teiste ideid, põhjendab oma valikuid ning seisukohti;
- 8) valdab vähemalt kahte võõrkeelt iseseisva keelekasutaja tasemel;
- 9) kasutab matemaatilisi teadmisi ja meetodeid erinevates eluvaldkondades;
- 10) omab väljakujunenud loodusteaduslikku maailmapilti ning mõistab nüüdisaegse loodusteaduse olemust, teab globaalprobleeme, võtab kaasvastutuse nende lahendamise eest, väärtustab ja järgib jätkusuutliku arengu põhimõtteid;
- 11) kasutab nüüdisaegset tehnoloogiat eesmärgipäraselt ja vastutustundega, hindab tehnoloogiliste rakenduste mõju igapäevaelule, omab kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud küsimustes;
- 12) on kujundanud oma aktiivse kodanikupositsiooni, tunnetab end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja globaalses kontekstis, oskab konflikte vältida ja lahendada, käitub tolerantselt;

- 13) hindab heatasemelist kunsti, oskab oma loomingus käsitseda töövahendeid ning kasutada tehnikaid ja materjale;
- 14) elab tervislikult, oskab hoida ja vajaduse korral taastada oma vaimset ja füüsilist vormi.

4. Õppe- ja kasvatuspõhimõtted

4.1 Õppe (õpetuse) ja kasvatus korraldus ja ajakasutus

4.1.1 Õppe korraldamisel lähtub kool põhimõttest, mille kohaselt õpilase areng ja edasijõudmine

4.1.2. Koolis ja väljaspool kooli toimuva õppe ja kasvatus korraldamisel lähtub kool riiklikes õppekavades ja teistes õigusaktides õppekeskkonnale sätestatud nõuetest.

4.1.3. Gümnaasiumis on õppekava läbimiseks arvestatud kolm aastat.

4.1.4. Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi.

4.1.5. Kooli õppekava alusel toimivas õppes osalemine toimub ilma õpilaste või vanemate poolse kaasrahastamiseta.

4.1.6. Gümnaasiumis õppetegevust kavandades lähtuvad õpetajad üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ § 2 sõnastatud alusväärtustest. Õppetegevust kavandades toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega.

4.1.7. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus). Toetatakse eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühisväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõttu.

4.1.8. Gümnaasiumis käsitatakse õppimist õpilase aktiivse ja sihipärase tegevusena, mis on suunatud tajutava informatsiooni mõtestamisele ja tõlgendamisele vastastikusel toimes teiste õpilaste, õpetajate, vanemate ja üldisema elukeskkonnaga, toetudes juba olemasolevatele teadmisstruktuuridele. Õppimises on kesksel kohal õpilaste aktiivne teadmiste konstrueerimise protsess. Gümnaasiumis on loodud õppekeskkond, mis soodustab iseseisvat õppimist, sealhulgas vajalike õppimisoskuste kujunemist. Õppe- ja kasvatusgevuses lastakse õpilastel seada oma sihid, võimaldatakse õppida töötama nii iseseisvalt kui ka kollektiivselt ning antakse õpilastele võimalus leida erinevaid töömeetodeid katsetades neile sobivaim õpistiil.

4.1.9. Gümnaasiumis korraldatakse õpet ka väljaspool kooli ruume (kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

4.1.10 Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud

teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka pedagoog. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Vahetunni pikkus on vähemalt kümme minutit iga õppetunni kohta.

4.1.11 Õpilase minimaalne õppekoormus gümnaasiumi jooksul on 96 kursust (1 kursus on 35 õppetundi). Valikkursuste õpe on korraldatud viisil, kus erinevate kursuste õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas. Kool tagab oma õppekavaga eestikeelse õppe vähemalt 57 kursuse ehk 60% ulatuses gümnaasiumiastmele kehtestatud väikseimast lubatud õppemahust, kusjuures eesti kirjandust, eesti ajalugu, ühiskonnaõpetust, muusikat ja geograafiat õpetatakse eesti keeles. Õpilase õppekoormusesse kuuluvad kõik „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ §-s 9 loetletud kohustuslikud kursused, arvestades võimalust valida kitsa ja laia matemaatika vahel.

4.1.12 Õpilase minimaalse kohustusliku õppekoormuse hulka arvatakse valikkursusena õpilasuurimus või praktiline töö.

4.1.13 Gümnaasium võimaldab õpilastele valikkursusi valdkonniti vähemalt järgmises mahus:

- 1) keel ja kirjandus – 4 kursust (iga kursus 35 õppetundi);
- 2) võõrkeeled – 6 kursust;
- 3) matemaatika – gümnaasium võimaldab laia matemaatika õpet 14 kursuse ulatuses;
- 4) loodusained – 8 kursust;
- 5) sotsiaalsained – 7 kursust;
- 6) kehaline kasvatus – 2 kursust;
- 7) usundiõpetus – 2 kursust;
- 8) riigikaitse – 2 kursust;
- 9) majandus- ja ettevõtlusõpe – 2 kursust;
- 10) uurimistöö alused – 1 kursus.

4.1.14 ainevaldkondlikes mahtudes võivad olla nii riiklikus õppekavas kirjeldatud valikkursused kui ka kooli õppekavast tulenevad valikkursused.

4.1.15 Kool viib valikkursusi vajadusel läbi koostöös teiste koolide ja organisatsioonidega, sealhulgas kasutades Eesti ja rahvusvahelisi võrgustikke ning infotehnoloogilisi lahendusi.

4.1.16 Gümnaasiumis õppeaineid ja kursusi õpetatakse iseseisvalt ning pole muudetud õppekava kohustuslikke õppeainete ja läbivate teemade nimistut ning tunnijaotusplaani.

4.2. Õpilaste teavitamine ja nõustamine

4.2.1 Teavitamisel juhendatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 55 sätestatud. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud korra kohaselt. Teavitamisel järgitakse „Avaliku teabe seaduses“ ning „Haldusmenetluse seaduses“ teavitamisele sätestatud.

4.2.2 Koolis on tagatud õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Gümnaasiumis on õpilasel võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid. Õpingutega seotud nõustamine on korraldatud õppealajuhataja ja õpilasnõustajate poolt.

4.2.3 Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

4.2.4 Gümnaasiumis on korraldatud õpilaste teavitamine edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest nii koolihoones paigaldatud infostendide, kooli kodulehe kui

tunniväliste tegevuste kaudu sh karjääriteenuste osutamise kaudu (sh karjääriõpetuse valikkursus).

4.3. Karjäärinõustamise korraldus

4.3.1 Karjääriteenust koolis osutavad õppealajuhataja, psühholoog, huvijuht ja õpilasnõustajad.

4.3.2 Karjääriteenuse kaudu aidatakse õpilasel saada tuge, kui õpilane vajab abi või nõu:

- õppesuuna või valikainete valikul,
- oma tuleviku ja karjääri planeerimisel,
- kui õpilane kahtleb oma valitud suuna sobivuses,
- oma õpingute ühildamisel töö või õppekavavälise tegevusega,
- statsionaarsest õpest mittestatsionaarsesse ülemineku kohta või kooli lõpetamiseks eksternina,
- individuaalsel õppekaval õppimise ja individuaalse õppekava taotlemise kohta,
- õppekavavälise tegevuse või õppimisvõimaluste otsimise kohta,
- eneseanalüüsi koostamisel,
- vestlusteks valmistumisel.

4.3.3 Tulenevalt huvijuhi pädevusest, vastavalt Vabariigi Valitsuse 22.11.2000. a määrusele „Õpetajate koolituse raamnõuded“ § 24 on huvijuht abiks õpilastele, et:

- 1) toetada nende osalemist erinevates noorteprojektides ja -programmides ning rahvusvahelises suhtluses;
- 2) olla õpilase usaldus- ja kontaktisikuks suhetes täiskasvanute maailmaga;
- 3) vahendada õpilastele vajalikku informatsiooni vabaajategevuse ja kutsesuunitluse alal;
- 4) toetada õpilasi eluaegse õppe põhimõtte väärtustamisel.

4.3.4 Karjääriteenistuse hulka kuulub ka karjääriplaneerimise valikkursus ning üldisem karjääriinfo kättesaadavuse korraldamine sh info õppeasutuste kohta, kus on võimalik jätkata õpinguid peale gümnaasiumi või kus saab õppida õppekavaväliselt.

4.3.4 Nõustamine on kavandatud pedagoogide tööplaanides ja kooli üldtööplaanis, konkreetsed kohtumised tuleb õpilastel pedagoogidega eelnevalt kokku leppida.

4.4. Individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused

4.4.1 Individuaalse õppekava määramisel ja koostamisel lähtutakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 18 sätestatust ning „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ § 13 sätestatust.

4.4.2 Individuaalse õppekava rakendamine tugimeetmena „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 58 lõikes 3 sätestatud tähenduses toimub „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 58 lõigetes 1 kuni 9 ja § 12 lõikes 1 sätestatud tingimustel ja korras.

5. Tunnijaotusplaan

5.1. Tunnijaotusplaani koostamise põhimõtted

5.2.1 Gümnaasiumis on 67 kohustuslikku kursust kitsa matemaatika korral ja laia matemaatika puhul on 73 kohustuslikku kursust. Gümnaasium võimaldab lisaks punktis 4.1.13 nimetatud valikkursustele vähemalt 11 kursuse mahus valikkursusi, mis arvestavad kooli omapära ja piirkondlikku eripära. Nimetatud valikkursuste hulgas võivad olla nii riiklikus õppekavas kirjeldatud valikkursused kui ka kooli õppekavast tulenevad valikkursused. Nende valikkursuste õpe tuleb korraldatakse vähemalt 12 soovija olemasolul.

5.2.3 Kokku peab gümnaasiumi lõpetamiseks õpilane olema läbinud 96 kursust. Seega lisaks kohustuslikele kursustele ja kooli poolt kohustuslikuks tehtud valikkursustele, peab õpilane valima veel 13 valikkursust kursuste kavas esitatud valikkursuste hulgast, et saavutada minimaalne õppekoormus, mis on vajalik gümnaasiumi lõpetamiseks.

5.2.4 Kursusi, mida tuleb kindlasti õpetada eesti keeles vastavalt „Gümnaasiumi riiklikule õppekavale“ § 11 lõikele 2 ja lisaks kooli poolt pakutud kursustele on kokku vähemalt 57 kursust, kus õppekeeleks on määratud eesti õppekeel.

5.2.5 96 kohustuslikust kursusest 39 võib viia läbi eesti keelest erinevas õppekeeles. Juhul kui kool pakub 96-st kursusest rohkem kursusi, siis lähtutakse kursuse keele valikul nõudest, mille kohaselt vähemalt 60% kursuste õppekeeleks on eesti keel.

5.2.6 Kui kursuse õppekeeleks on eesti keel, peab õpetajal olema täidetud keeleoskuskõue vähemalt C1-tasemel.

5.2.7 Kool võib pakkuda õpilastele õppekava kursusteplaani, mis koosneb kohustuslikest kursustest, riiklikus õppekavas kirjeldatud valikkursustest ja kooli valikkursustest, mis lähtuvad kooli eripäradest, kooli arengukavast ja kooli õppekeskkonna võimalustest.

5.2.8 Õpilastele pakutava kursusteplaani, mis on ainete ja valdkondade rõhuasetustest ja süvaõppe taotlustest lähtuvalt koostatud, nimetatakse õppesuundadeks.

5.3. Õppesuundade tunnijaotusplaani

5.3.1 Reaalsuuna tunnijaotusplaani

Reaalsuuna õpilased õpivad 73 kursuse ulatuses riikliku õppekava järgi kohustuslikke aineid sh laia matemaatika 14 kursust.

Reaalsuuna valinud õpilased õpivad õppesuuna kohustuslikke valikkursusi kokku 14 kursust. Võõrkeelte õpe toimub vastavalt keeleoskuse tasemele rühmades nii B1 kui B2 taseme kursustena. Kohustuslikke valikkursusi eesti keeles on 6 ja inglise keeles B1 tasemel 4 kursust ja B2 tasemel 2 kohustuslikku valikkursust. Matemaatika valikkursused on „Loogika“, „Majandusmatemaatika elemendid“, „Arvuteooria elemendid I“, „Arvuteooria elemendid II“.

Loodusainete valdkonnast on reaalsuuna kohustuslikud valikkursused (SK) „Loodusteadused, tehnoloogia ja ühiskond ja „Joonestamine“.

Reaalsuuna valinud õpilastele on õpilasele tehtud kohustuslikuks kaks „Majanduse ja ettevõtlusõpetuse“ kursust ning kooli valikkursusena „Uurimistö“.

Võõrkeelte õpe toimub vastavalt keeleoskuse tasemele rühmades nii B1 kui B2 taseme kursustena. Keeleõppes pakub kool eesti keeles õpilase valikus 6 täiendavat valikkursust ja inglise keeles 5 valikkursust.

Samuti on õpilase valikus kursused „Uurimistö alused“, kaks kooli valikkursust „Informaatika“ ja ühiskonnaõpetuse valikkursusena „Inimene ja õigus“.

Kool pakub õpilastele **vabalt valida valikkursusi** (VV), et õpilane saaks teha enda huvidele ja vajadustele vastava õppekava.

Kool pakub õpilastele vabalt valida kokku 23 valikkursuse seast. Valikkursustena pakub kool reaalsuuna õpilastele järgmisi kursusi:

- keelte õppe süvendamiseks pakub kool täiendavalt eesti keele (6 kursust) ja inglise keele valikkursuseid (5 kursust),
- füüsika valikkursust „Teistsugune füüsika“,
- „Arvuti kasutamine uurimistöös“ 1 kursus,
- „Informaatika“ 5 valikkursust,
- „Riigikaitse“ 2 kursust „Riigikaitse“, „Praktiline õpe välilaagris“,
- „Usundiõpetus 2 kursust „Inimene ja religioon“ ja „Eesti usuline maastik“,
- „Karjääriõpetus“ 1 kursus.

Kokku saab õpilane gümnaasiumi vältel läbida kooli õppekava järgi kuni 105 kursust. Vabalt valida antud valikkursuste (VV) õpe korraldatakse üldjuhul vähemalt 12 soovija olemasolul. Valikkursustele registreerimine toimub eelneva õppeaasta kevadel, va 10. klass.

Reaalsuund	10. klass				11. klass				12. klass				Kokku			
	RK	SK	SV	VV	RK	SK	SV	VV	RK	SK	SV	VV	RK	SK	SV	VV
Vene keel	2				2				2				6	0	0	0
Kirjandus	2				1				1				4	0	0	0
Eesti kirjandus									1				1	0	0	0
Eesti keel teise keelena (C1)	3	1		1	3	1		1	3	1		1	9	3	0	3
Inglise keel B2	1			1	2		1	1	2	1		1	5	1	1	3
Inglise keel B1	2		2	1	2		1	1	1	1		1	5	1	3	3
Matemaatika	5	1			5	1			4	2			14	4	0	0
Bioloogia	1				1				2				4	0	0	0
Geograafia	1				1				1				3	0	0	0
Keemia	1		1		2								3	0	1	0
Füüsika	2	1	1		2	1		1	1		1		5	2	2	1
Ajalugu	2				2				2			1	6	0	0	1
Ühiskonnaõpetus									2		1		2	0	1	0
Inimeseõpetus									1				1	0	0	0
Muusika	1				1				1				3	0	0	0
Kunst	1				1								2	0	0	0
Kehaline kasvatus	2				2				1				5	0	0	0
Uurimistöö						1							0	1	0	0
Uurimistöö alused			1										0	0	1	0
Arvuti kasutamine uurimistöös								1					0	0	0	1
Majandus- ja ettevõtlusõpetus						1				1			0	2	0	0
Informaatika				1			1	1			1		0	0	2	2
Riigikaitse								2					0	0	0	2
Usundiõpetus												2	0	0	0	2
Karjääriõpetus				1									0	0	0	1
Õpilasele kokku	25	3	5	5	25	5	3	8	23	6	3	6	73	14	11	19
Suund kokku				35				35				35				105
<i>kursused eesti keeles</i>	12	1	2	4	12	3	2	6	13	3	2	3	36	6	6	13
kokku eesti keeles				19				23				21				63
																60,0%

5.3.2 Looduse ja keskkonna suuna tunnijaotusplaan

Looduse ja keskkonna õppesuuna valinud õpilastele teeb kool lisaks kohustuslike ainete kursustele (kokku 73 kursust, sh lai matemaatika 14 kursust) kohustuslikuks suuna valikkursustena (SK) peamiselt loodusvaldkonna ainete valikkursused „Rakendusbioloogia”, „Geoinfosüsteemid“, keemia süvendatud õppe toetamiseks „Keemiliste protsesside seaduspärasused“, „Elementide keemia”, „Elu keemia“ ning kooli valikkursus „Keemia praktikum“.

Kool on teinud suuna kohustuslikuks kursuseks kooli valikkursuse „Uurimistöö“.

Kokku moodustab suuna kohustuslike valikkursuste maht 14 kursust.

Lisaks kohustuslikele valikkursustele pakub kool õpilasele 11 valikkursust (SV) ja vabalt valida kursusi (VV) gümnaasiumis õppemahu täitmiseks 21 kursuse seast.

Õpilase valikus (SV) on matemaatika valikkursus „Joonestamine“, keemia kooli valikkursused „Keskkonnakeemia“, Orgaaniline keemia“, „Praktiline keemia“ ja „Keemia praktikum“, mis viiakse läbi koostöös TTÜ Virumaa Kolledziga, interdistsiplinaarne valikkursus „Loodusteadused, tehnoloogia ja ühiskond“, füüsika õppe süvendamise eesmärgil „Füüsika ja tehnika“.

Õpilase valikus (SV) pakub kool valikkursusi „Uurimistöö alused“, majanduse ja ettevõtluse valikkursuse „Majandusõpetus“, ühiskonnaõpetuse valikkursuse „Inimene ja õigus“.

Õpilasele valikuks (VV) pakub kool täiendavalt valikkursusi kokku 21 kursuse seast. Kool kavandab õpilastele piisava hulga valikkursusi, et õpilane saaks teha enda huvidele ja vajadustele vastava õppekava:

- Inimeseõpetuse valikkursus „Psühholoogia“,
  - Valikkursus „Arvuti kasutamine uurimistöös“,
  - kooli valikkursusena kaks kursust „Informaatika“,
  - riigikaitse kahte valikkursust „Riigikaitse“ ja „Praktiline õpe välilaagris“,
  - usundiõpetuse kaks kursust „Inimene ja religioon“ ja „Eesti usuline maastik“,
  - „Karjääriõpetus“.
-
- Õpilasele vabalt valida (VV) on kaks loodusvaldkonna valikkursust kooli valikkursusena „Ökoloogia ja keskkonnakaitse“. Kursused toimuvad koostöös TTÜ Virumaa Kolledziga.
  - Kool pakub kooli (VV) valikkursusena lisaks riikliku õppekava ainete valikkursustele eesti keele ja inglise keele õppe süvendamiseks ka vastavate keelte valikkursusi. Võõrkeelte õpe toimub tasemerühmades nii B1 kui B2 taseme kursustena.

Kokku peab õpilane gümnaasiumi vältel läbima vastavalt kooli õppekavale vähemalt 106 kursust.

Vabalt valida antud valikkursuste (VV) õpe korraldatakse üldjuhul vähemalt 12 soovija olemasolul. Valikkursustele registreerimine toimub eelneva õppeaasta kevadel, va 10. klass.

Tabel 5.3.2 Looduse ja keskkonna suuna tunnijaotusplaan																
Looduse- ja keskkonnassund	10. klass				11. klass				12. klass				Kokku			
	RK	SK	SV	VV	RK	SK	SV	VV	RK	SK	SV	VV	RK	SK	SV	VV
Õppeained																
Vene keel	2				2				2				6	0	0	0
Kirjandus	2				1				1				4	0	0	0
Eesti kirjandus									1				1	0	0	0
Eesti keel teise keelena (C1)	3	1		1	3	1		1	3	1	1	1	9	3	1	3
Inglise keel B2	1	1			2				2	2	1		5	2	0	3
Inglise keel B1	2				2				1	1			5	0	0	2
Matemaatika	5		1		5				4				14	0	1	0
Bioloogia	1				1	1			2				4	1	0	0
Geograafia	1				1				1				3	0	0	0
Keemia	1	2	2	1	2	2	1	1		2	1		3	6	4	2
Füüsika	2			1	2		1		1	1	1		5	1	2	1
Ajalugu	2				2							1	6	0	0	1
Ühiskonnaõpetus									2		1		2	0	1	0
Inimeseõpetus									1			1	1	0	0	1
Muusika	1				1				1				3	0	0	0
Kunst	1				1								2	0	0	0
Kehaline kasvatus	2				2				1				5	0	0	0
Uurimistöö						1							0	1	0	0
Uurimistöö alused			1										0	0	1	0
Arvuti kasutamine uurimistöös								1					0	0	0	1
Majandus- ja ettevõtlusõpetus											1		0	0	1	0
Informaatika				1				1					0	0	0	2
Riigikaitse								2					0	0	0	2
Usundiõpetus												2	0	0	0	2
Karjääriõpetus				1									0	0	0	1
Õpilasele kokku	25	4	4	5	25	5	2	8	23	5	5	6	73	14	11	21
Suund kokku				35				35				36				106
<i>kursused eesti keeles</i>	12	1	2	4	12	2	2	6	13	3	4	4	36	3	3	12
kokku eesti keeles				19				21				24				64
																60,4%

5.3.3 Humanitaarõppesuuna tunnijaotusplaan

Humanitaarsuunas on lisaks kohustuslike ainete kursustele suuna kohustuslikeks valikkursusteks (SK) kokku 20 kursust.

Suuna valikus (SK) on kirjanduse valikkursused „Vene keel Eestis”, „Maailmakirjandus antiikajast 18. sajandini”, „Tänapäeva vene kirjandus” ja „Tänapäeva väliskirjandus”. Lisaks pakub kool humanitaarõppesuuna õpilastele eesti keelset kursust „Tänapäeva Eesti kirjandus“.

Humanitaarsuuna kohustuslike valikkursustena on neli eesti keele süvaõppe kooli valikkursust ja neli inglise keele kooli valikkursust ning inimeseõpetuse valikkursus „Psühholoogia“.

Suuna kohustuslikuks on samuti kooli valikkursus „Uurimistöö“.

Õppesuuna õpilase valikus on üks kirjanduse kooli valikkursus „Tänapäeva Eesti kirjandus“. Eesti keele õppe süvendamiseks on õpilase valikus kaks valikkursust eesti keelt ja matemaatika süvaõppeks kolm matemaatika valikkursust „Loogika”, „Arvuteooria elemendid I”, „Arvuteooria elemendid II”.

Õpilase valikus on samuti ühiskonnaõpetuse valikkursus „Inimene ja õigus” ja õpilase uurimistöö koostamist toetav valikkursus „Uurimistöö alused“.

Õpilase valikus on kaks filosoofia valikkursust „Sissejuhatus filosoofilisse mõtlemisse” ja kooli valikkursus „Kõne ja väitlus“.

Kool pakub õpilase vaba valikuna (VV) õppesuuna õpilastele kokku valida järgmisi valikkursusi:

- Eesti keeles 6 kooli valikkursust ja inglise keeles 5 kooli valikkursust,
- ajaloo valikkursused „Üldajalugu – maailma ajalugu: tsivilisatsioonid väljaspool Euroopat”, „Üldajalugu – Euroopa maade ja Ameerika Ühendriikide ajalugu”,
- „Arvuti kasutamine uurimistöös”,
- kooli valikkursusena kolm kursust „Meedia ja mõjutamine”,
- „Riigikaitse“ kahte valikkursust „Riigikaitse” ja „Praktiline õpe välilaagris”,
- „Usundiõpetuse“ kaks kursust;
- „Karjääriõpetus“.

Õpilase vabas valikus on 15 valikkursust, millest saab õpilane täiendavalt valida kursusi saavutamaks gümnaasiumi lõpetamiseks vajaliku kooli õppekava järgse kursuste mahu 107 kursust.

Vabalt valida antud valikkursuste (VV) õpe korraldatakse üldjuhul vähemalt 12 soovija olemasolul. Valikkursustele registreerimine toimub eelneva õppeaasta kevadel, va 10. klass.

Tabel 5.3.3 Humanitaarsuuna tunnijaotusplaan																
Humanitaarsuund	10. klass				11. klass				12. klass				Kokku			
	RK	SK	SV	VV	RK	SK	SV	VV	RK	SK	SV	VV	RK	SK	SV	VV
Õppeained																
Vene keel	2				2				2				6	0	0	0
Kirjandus	2	2			1	2			1				4	4	0	0
Eesti kirjandus									1		1		1	0	1	0
Eesti keel teise keelena (C1)	3	2	1	1	3	1		1	3	1	1	1	9	4	2	3
Inglise keel B2	1	2			2	1		2	2	1		1	5	4	0	3
Saksa keel B1		2			2				2				0	6	0	0
Matemaatika	2		1		2		1		4		1		8	0	3	0
Bioloogia	1				1				2				4	0	0	0
Geograafia	1				1				1				3	0	0	0
Keemia	1				2								3	0	0	0
Füüsika	2				2				1				5	0	0	0
Ajalugu	2				2				2			2	6	0	0	2
Ühiskonnaõpetus									2		1		2	0	1	0
Inimeseõpetus		1			1								1	1	0	0
Muusika	1				1				1				3	0	0	0
Kunst	1				1								2	0	0	0
Kehaline kasvatus	2				2				1				5	0	0	0
"Uurimistöö"						1							0	1	0	0
Uurimistöö alused			1										0	0	1	0
Arvuti kasutamine uurimistöös								1					0	0	0	1
"Kõne ja väitlus"											1		0	0	1	0
"Meedia ja mõjutamine"			1			1						1	0	0	2	1
Filosoofia			1			1							0	0	2	0
Riigikaitse								2					0	0	0	2
Usundiõpetus												2	0	0	0	2
"Karjääriõpetus"				1									0	0	0	1
Õpilasele kokku	21	9	5	2	23	7	3	6	23	4	5	7	67	20	13	15
Suund kokku				36				36				35				107
<i>kursused eesti keeles</i>	10	7	3	2	11	4	2	4	11	3	4	4	31	10	7	10
kokku eesti keeles				22				21				22				65
																60,7%

5.4 Mittestatsionaarne õpe

5.4.1 Vastavalt gümnaasiumi põhimäärusele toimub gümnaasiumis lisaks statsionaarsele õppele ka mittestatsionaarne õpe.

5.4.2 Gümnaasiumis on tagatud mittestatsionaarses õppevormis õppijatele tagatud nii õppesuunad kui ka valikained tingimustel ja mahus, mis on sätestatud „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ statsionaarse õppega gümnaasiumile.

5.4.3 Mittestatsionaarne õpe on täiskasvanud õppijatele suunatud õpe, kus õppetundide kõrval on võrreldes statsionaarse õppega suurem osakaal iseseisval õppimisel. Sellest tulenevalt „Gümnaasiumi riikliku õppekava § 14 lg 1 kohaselt kasutatakse ühe kursuse läbimiseks juhendatud õppetööd vähem kui 35 õppetundi. Vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele“ § 22 lõikele 3 õppetundide hulka arvatakse ka õpilase arengut toetavate erinevate teenuste osutamise aeg, näiteks karjäärinõustamine.

5.4.4 Mittestatsionaarses õppes on kooli poolt tagatud õpilasele koormus vähemalt 24 õppetundi õppeveerandi iga nädala kohta. Kuni kümne õpilasega klassis on tagatud õpilasele koormus vähemalt 15 õppetundi õppeveerandi iga nädala kohta. Õpilase nõusolekul võib koormust vähendada.

5.4.5 Õpilase koormus mittestatsionaarses õppes sätestatakse kooli päevakavaga või vajaduse korral individuaalse õppekavaga, sõltuvalt õppijate arvust.

5.4.6 Mittestatsionaarses õppes võib õppida ka üksikuid õppeaineid. Üksikuid õppeaineid õppiva õpilase koormus määratakse kindlaks igaks õppeaastaks eraldi individuaalse õppekavaga.

5.4.7 Tunnijaotusplaani koostamisel on arvestatud „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ § 14 lg 1 sätestatud, mis lubab tunnijaotusplaani koostada nii, et see ei pea arvestama „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ §-des 9 ja 11 tunnijaotusplaanile sätestatud nõudeid, kuid see võimaldab saavutada õpitulemused vähemalt „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ sätestatud kohustuslikes kursustes ja kokku vähemalt 72 kursuses.

5.4.8 Mittestatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus kohustuslike õppeainete hulka.

5.4.9 Kursuste kavas esitatud 11 valikkursust toimuvad juhul, kui on vähemalt 12 soovijat.

5.4.10 Kokku on gümnaasiumis mittestatsionaarses õppes vähemalt 43 kursust, kus õppekeeleks on määratud eesti õppekeel.

5.4.11 72 kohustuslikust kursusest 29 võib viia läbi eesti keelest erinevas õppekeeles.

5.4.12 Kui kursuse õppekeeleks on eesti keel, peab õpetajal olema täidetud keeleoskusnõue vähemalt C1-tasemel.

5.4.13 Gümnaasiumis on 58 kohustuslikku kursust, kitsa matemaatika korral, millele õppesuuna sees on kool teinud kohustuslikuks 14 valikkursust.

5.4.14 Õppesuunal, kus kohustuslikuks on tehtud lai matemaatika, on kooli poolt tehtud kohustuslikuks 8 valikkursust.

5.4.15 Kokku peab gümnaasiumi lõpetamiseks õpilane olema läbinud 72 kursust. Seega lisaks kohustuslikele kursustele ja kooli poolt kohustuslikuks tehtud valikkursustele, peab õpilane kitsa matemaatika korral valima veel 6 valikkursust tunnijaotusplaanis esitatud valikkursuste hulgas, et saavutada minimaalne õppekoormus, mis on vajalik gümnaasiumi lõpetamiseks.

5.5. Valikkursuste loendid, sh riiklikest õppekavadest mittetulenevad valikkursused ja valimise põhimõtted

5.5.1 Valikkursused on esitatud gümnaasiumi tunnijaotusplaanides.

5.5.2 Õpilase poolt valitavate valikkursuste valiku kohta peab esimese aasta õpilane esitama enda valitud valikainete loendi 10. oktoobriks.

5.5.3 Valikkursuste valikul registreerib õpilane ennast valikkursusel osalejaks.

5.5.4 Valikkursusest loobumist või valikkursuse vahetamine toimub õpilase taotlusel kuni nelja õppenädala jooksul (juhul kui kursus toimub 1 tund nädalas).

5.6. Ülemineku tingimused kitsalt matemaatikalt laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilastel kitsale matemaatikale

5.6.1 Kitsa matemaatika järgi õppinud õpilasel on soovi korral võimalik üle minna laiale matemaatikale pärast kolmandat kursust.

5.6.2 Laia matemaatika järgi õppinud õpilane saab üle minna kitsale matemaatikale, pärast kolmandat kursust.

5.6.3 Üleminek kitsalt matemaatikalt laiale ja vastupidi on võimalik erandkorras ka peale kolmandat kursust individuaalse õppekava alusel.

Ülemineku puhul kitsalt matemaatikalt laiale kaasneb individuaalse õppekava taotlemine, kuna õpilane peab tunnijaotusplaanis sätestatud vaikkursustele lisaks läbima kuus valikkursust vähem.

5.7. Erinevate õppekeelte kasutamine kursuseti

5.7.1 Gümnaasiumi õppekeeleks on eesti keel.

5.7.2 Gümnaasiumis on statsionaarses õppes vähemalt 57 kursust eesti õppekeeles. Mittestatsionaarses õppes on 43 kursust eesti keeles. Kõik 57 eesti õppekeelset kursust on kohustuslike ja kooli poolt pakutud kohustuslike valikkursuste hulgas.

5.7.3 Õpetaja valikul ja algatusel võib lõimida kõiki kursusi erinevate keeltega. Kursuses, kus õpetaja kasutab kursuse õppekeelest erinevat keelt, ei muuda kursuse õppekeelt.

5.7.4 Õpetaja võib, kui see on õpitulemuse saavutamiseks vajalik, õppetunni tasandil kasutada õppekeelest erinevas keeles õppematerjale (sh õpilase koduses keeles) või teatud tunni etappides keele vahetust (nt refleksioonifaasis).

5.7.5 Õppetundides, välja arvatud eesti keele tunnis on õpilaste keelekasutus vaba. Koolis on aineõppes oluliseks eesmärgiks ainealase pädevuse saavutamine.

5.7.6 Õppekeelest erinevat keelt võib kasutada keeleõppe ja kursuse teema lõimimise eesmärgil.

5.7.7 Koolis püüeldakse sinnapoole, et õpilased nii kirjalikus kui ka suulises suhtluses (sh info vastuvõtmisel) kasutaksid kursuse õppekeelt.

6. Läbivad teemad ja lõimingu kasutamise põhimõtted

6.1. Läbivate teemade käsitlemise põhimõtted

6.1.1 Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, kursuste teemade ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse õppekeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on

aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

6.1.2 Gümnaasiumis lõimitakse ja õpetatakse läbivaid teemasid, mis lähtuvad riiklikust õppekavast. Läbivateks teemadeks on „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“, „Keskkond ja jätkusuutlik areng“, „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“, „Kultuuriline identiteet“, „Teabekeskond“, „Tehnoloogia ja innovatsioon“, „Tervis ja ohutus“, „Väärtused ja kõlblus“. Läbivate teemade kirjeldused ja läbivate teemade käsitlemisega seotud eesmärgid ning eesmärkide saavutamise teed on toodud õppekava lisas (Lisa 2).

6.1.3 Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige õppekeskkonna korralduses, kursuste teemade käsitluses, klassidevaheliste ja ülekooliliste projektides, valikkursuste valikuga, läbivatest teemadest lähtuvas või teemasid lõimivas uurimistöös ning koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälises õppetegevuses ja huviringide tegevuses ning maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides osalemises.

6.1.4 Aineõppel põhinev läbivate teemade käsitlemine arvestab õpetajate töökavades toodud seoseid läbivate teemade ja kursuse teemade taotlustega ning ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel.

6.1.5 Läbivate teemade taotluste elluviimine toimub ka valikkursuste kaudu. Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt kursuse taotlustest ja õppesisust erinev.

6.1.6 Õppekeskkonna korraldamise kaudu luuakse võimalused läbivate teemadega tegelemiseks. Läbivate teemade taotluste elluviimiseks luuakse nii vaimset, sotsiaalset kui ka füüsilist õppekeskkonda.

6.1.7 Klassi- ja koolivälistes ettevõtmistes ning projektides osalemisega toimuvad arendavad tegevused, mille eesmärgid ja tulemused on seotud läbivate teemade taotlustega.

6.2 Lõimingu kasutamise põhimõtted

6.2.1 Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töökava ja kooli üldtööplaani tasandil.

6.2.2 Lõiminguga seostatakse ühel või teisel moel eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi ning asetatakse need reaalse alu konteksti aidates õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks.

6.2.3 Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade kursuste ühisosa järgimisel, kursuste teemade ja koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärgid ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

6.2.4 Lõiming on tegevus, mis eeldab suhtlemist ja arutelu ning toimub peamiselt õpetaja vahetel juhendamisel. Lisaks vahenduspedagoogikale on õppetegevuses oluline õpilase aktiivsus ja motiveeritus. Õpetajatepoolse lõimingu kaudu pakutakse õpilastele motiveeritud õppimist, seostades teadmisi õpilase huvidest lähtuvalt ning soodustades sellega õpilase aktiivsust.

6.3.5 Lõimingu kaudu soodustakse avastamist, lahendamist ja oma lahenduste põhjendamist. Lõimingu kaudu püüeldakse selles suunas, et teadmisi õpitaks kriitiliselt ja läbimõeldult ning seostades neid reaalse eluga.

6.2.6 Lõimingu kasutamise eesmärkide saavutamiseks kavandab õpetaja õppetegevust õpilasekesksena, arvestades õpilase ealisi iseärasusi, eelnevaid teadmisi ja kogemusi ning õpilasele antakse valikuvõimalusi ning pühendatakse aega arutelule, siis on ka.

6.2.7 Lõimingul on oluline roll õppimise fragmenteerituse vähendamiseks. Lõimimise eesmärgiks on muuta õppimine õpilase jaoks tähenduslikumaks. Õppetegevuses aidatakse teadmisi konstrueerida tähenduslikus kontekstis. Selle saavutamiseks kasutatakse probleemõpet, mis julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostöös teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse.

6.2.8 Lõimingu abil suunatakse õpilasi püüdlema suunas, kus õpilased areneksid aktiivseteks ennastjuhtivateks õppijateks, kes konstrueerivad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning õppimise käigus omandatud kogemuste põhjal ja seostatuna.

6.2.9 Kooli õppekeskkonna kujundamisega õpilasest lähtuvas aspektis arendatakse õpilaste suutlikkust ühe õppeaine teadmisi ja oskusi teise õppeainesse üle kandma nii, et tekiks suutlikkus koolis õpitut seostada ka argielu teadmise ja oskusega.

6.2.10 Õppetegevuse kavandamise ja läbiviimise protsessi käsitletakse kui õpilase välist lõimingu, mille käigus õpetajad seostavad erinevate õppemeetodeid kasutades õpilaste teadmiste ja oskuste omandamist nii, et õppekava ja õpetus oleksid terviklikud. Õpetuse terviklikkus toetab parimal moel õpilase sisemise lõimingu tekkimist ning üldpädevuste kujunemist.

6.2.11 Lõimingus kavandatakse õppetegevuses mingi teadmine, oskus või hoiak kui keskne idee nn fokuseeriv tšenter. Kooli õppekava kontekstis on sellisteks keskseteks aineülesteks ideedeks pädevused. Pädevusi käsitleme kui lõimingutsentreid, mis on aluseks suutlikkuse kujunemisel. Pädevuste kujundamist taotletakse nii õppe- kui ka õppekavavälises tegevuses.

6.2.12 Lõimingutsentriks võivad olla erinevad

- a) õppeviisid (individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, ajurünnak, probleemõpe, õppekäik, ekskursioon, matk), mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi või
- b) õppeülesanded (projekt, referaat, uurimistöö, loovtöö, essee), mis täidavad olulist rolli sisemise lõimingu saavutamisel.
- c) lõiminguks võib olla ka mistahes probleem, meetod või vahend, millega kaks või enam õpikogemust seostatakse.

6.2.13 Lõimingutsentri valikut kirjeldab õpetaja oma töökavas. Õpetaja määratlseb sobiva lõiminguviisi ja sellega seotud tegevused. Tegevused peavad olema õpetaja poolt valitud hariduslikult tähenduslikud ja soodustama iga teema õpitulemuste saavutamist ka siis, kui nad ei sisalda endas lõimingu. Viisi valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõimingu saavutada üldpädevusi või valdkonnapädevusi.

6.2.14 Lõiminguviisid võivad olla ainetevaheliste seostena, ajalises kooskõlas, teemade kombineerimisena, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne lõiming, interdistsiplinaarne valdkonnasisene või interdistsiplinaarne valdkondade vaheline lõiming.

6.2.15 Lõimingut kirjeldab õpetaja töökavas õppetegevusena, milleks võivad olla projektide kavandamine ja teostamine, probleemide lahendamine, uurimine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine.

6.2.16 Lõimingu õnnestumiseks teevad õpetajad koostööd nii ainevaldkondade alusel loodud õppetoolides kui ka muus sobivas koostöövormis.

7. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

7.1 Ülekoolilised või koolidevahelised projektid võimaldavad arendada õpilaste suutlikkust saavutada üldpädevusi ja toetavad aine- ja valdkonnaalaste eesmärkide saavutamist.

7.2 Iga õppeaasta alguses kavandatakse ülekoolilised ja koolidevahelised projektid (üritused) kooli üldtööplaanis.

7.2 Projekt on ühekordse, tähtajalise, piiratud ressurssidega ja kindlaks määratud tulemuse saavutamiseks tehtav töö.

7.3 Projektid võivad olla:

- *uurimisprojektid* – on suunatud teadmiste hankimisele (näiteks: kooliesisel haljasalal oleva murukamara liigirikkuse väljaselgitamine);
- *teostusprojektid* – on seotud uue objekti loomisega või ürituse ettevalmistamise ja läbiviimisega (näiteks näidendi ettevalmistamine kooli näidendite konkursile);
- *hindamisprojektid* – tegelevad olemasolevate nähtuste, eksperimentide või teostatud muutuste hindamisega ja ettepanekute tegemisega sotsiaalsfääris (näiteks õpilaste hinnangute ja ootuste väljaselgitamine õpilasomavalitsuse poolt tehtavasse ühel õppeaastal, et parandada omavalitsusesinduse tööd jt).

7.4 Kõikidel projektidel on kindlaks määratud projektijuht, kelle ülesanne on koostöös projektirühmaga määratleda projekti (ürituse) eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Projektile peab olema selge eesmärk ja kindlad ajapiirid.

7.5 Projekt peab olema kavandatud nii, et saab aru projekti ideest, eesmärgist ja tulemusest ning selgelt on toodud esile tegevused eesmärgi saavutamiseks ning tegevuste täitmiseks vajalik aeg ja vajalikud vahendid ning eeldatavad kulutused.

7.6 Peale projekti toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest (määratletakse tulemuste ja protsessi tugevused ja nõrkused) ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.

7.7 Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid kavandatakse ja koostatakse kirjalikult.

7.8 Kirjalikud vormistatud projekti alusel toimub selle arutelu ja järgnev otsustamine, kas antud projekt on koolis teostatav. Kavandatud projektile annab hinnangu koolidirektor või tema pool delegeeritud isikud.

7.9 Projekti kavandile hinnangu andmisel tuleb jälgida järgmisi aspekte:

- Projekt on vormistamine vastavalt esitatud nõuetele.
- Eksisteerib projekti eesmärkide ja tulemuste kooskõla.
- Jälgida tuleb seda, kas kõikide oodatavate tulemuste saavutamiseks on olemas ka kate tegevuste näol.
- Ajakava realistlikkust.
- Jälgida tuleb seda, kas igal tegevusel on ajakavas vastutaja.

- Projektirühmal on olemas juht, projekti elluviimist jälgitakse, kogunetakse projektirühma koosolekuteks jne.
- Ressursid on realistlikult planeeritud.
- Projekti hindamise kriteeriumid võimaldavad kindlaks määrata selle kas projekt õnnestus või mitte.

7.10 Peale projekti heakskiitmist lisatakse projekt üldtööplaani ning asutakse seda teostama.

8. Hindamise korraldus

8.1. Hindamise eesmärgid

8.1.1 Koolis järgitakse õpilase hindamisel „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 29 sätestatud ning juhindutakse „Gümnaasiumi riiklikust õppekavast“ § 15 - § 18.

8.1.2 Hindamise eesmärgid on seotud eelkõige õpilase arenguga:

- 1) toetada õppimist ja individuaalset arengut;
- 2) anda tagasisidet õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata sihikindlalt õppima;
- 4) suunata enesehinnangu kujunemist,
- 5) suunata ja toetada edasise haridustee valikul;
- 6) anda alus kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

8.1.3 Hindamise, „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 29 lõikes 2 sätestatud hindesüsteemist erineva hindesüsteemi kasutamise, hindamisest teavitamise, täiendavale õppele jätmise, järgmisse klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise üldised tingimused ja kord on sätestatud riiklikes õppekavades.

8.1.4 Hindamisest teavitamine on sätestatud kooli kodukorras.

8.1.5 Hindamise korraldus on kirjeldatud detailsemalt õppekava lisas 5.

8.2. Kujundav hindamine

8.2.1 Kujundava hindamisega analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed.

8.2.2 Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

8.2.3 Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta.

8.2.4 Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

8.2.5 Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

8.2.6 Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

8.3 Kokkuvõttev hindamine

8.3.1 Õpilase (ainealaseid) teadmisi ja oskusi võrreldakse õppe aluseks olevas ainekavas (õppekavas) toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega.

8.3.2 Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

8.3.3 Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse vastavalt kinnitatud hindamissüsteemile vastavate numbriliste hinnetega.

8.3.4 Õpitulemusi ühe kursuse õppeaines hinnatakse kokkuvõtvalt kursusehindegaga viie palli süsteemis ning kursusehinnete alusel kooliastmehinnetega viie palli süsteemis.

8.3.5 Kokkuvõtva hindamist rakendatakse samuti õppekavavälise õppimise või tegevuse arvestamise puhul koolis õpetatava osana.

8.4 Hindedüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted

8.4.1 Õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi hinnatakse viiepallisüsteemis, kus hinne «5» on «väga hea», «4» – «hea», «3» – «rahuldav», «2» – «puudulik» ja «1» – «nõrk».

8.4.2 Hindamisel viie palli süsteemis:

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad gümnaasiumi õpilasel saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb puudusi ja vigu;
- 4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui gümnaasiumi õpilasel saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi;
- 5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda gümnaasiumi õpilasel saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi ja areng puudub.

8.4.3 Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

8.4.4 Kool kasutab gümnaasiumis valikkursuste hindamisel hinnanguid „arvestatud” ja „mittearvestatud”, neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi.

8.5. Tulemuse hindamine hindegaga „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk“.

8.6. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord

8.6.1 Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik“ või „nõrk“ või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

8.6.2 Õpilasel on üldjuhul õigus järele vastata 10 päeva jooksul pärast mitterahuldava hinde saamist või puudumise korral kooli tulemise esimesest päevast alates.

Järeltöid saab 10 päeva jooksul sooritada kaks korda. Mitterahuldava hinde tõttu või põhjusega puudumise korral tegemata töö järeletegemine on esimene järeltöö. Kui õpilane pole 10 päeva jooksul tööd järele vastanud, on õpetajal õigus hinnata tulemus hindegaga „1“. Põhjusega puudumisel on esimene kord töö põhisooritus, järgnevad on ebaõnnestumise korral järeltööd. Erandkorras võib õpetajaga kokkuleppel mõjuvate põhjuste olemasolul järele vastata ka muul ajal, välja arvatud kursuse viimasel nädalal.

8.6.3 Õpetajal lähtub ajaliste piirangute seadmisel õpilase soovile järele vastata või sooritada järeltööd mõistlikkuse põhimõttest, kusjuures õpilase hindamisel ei ole määravaks asjaolu, et hinne on saadud järelevastamise või järeltöö kaudu.

8.6.4 Järelevastamine ja järeltöö asendab eelneva hinde, tingimusel, et järelevastamise või järeltöö käigus saadud hinne väljendab õpilase õpitulemuste paranemist.

8.6.5 Koolis järgitakse põhimõtet, et õpilaste soovi õppida tuleb toetada kogu aeg ning eriti toetatakse õppimist, mis püüdleb senisest parema tulemuse suunas.

8.6.6 Kursusehinne pannakse välja e-kooli päevikus õpetaja poolt kursusehinde arvestuspäevaks.

Õpilane võib kursusehinde vaidlustada ja taotleda hinde parandamist 10 päeva jooksul alates kursusehinde teadasaamisest (e-kooli päevikusse kandmisest).

Õpilase motiveeritud taotlus esitatakse kooli direktorile. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

8.6.7 Tegemata hindeline töö või hindamata jäänud hinnatav töö märgitakse e-koolis märgiga „0“. Kui „puudulikule“ sooritatud töö järeltöö hinne on taas „puudulik“, siis seda hinnet e-kooli ei lisata, vaid õpetaja lisab põhitöö hindele kommentaari.

Kõrgemale tulemusele parandatud hinne on märgistatud e-koolis tärniga (näiteks 3*) ja see asendab puudulikku hinnet.

8.6.8 Õpetajatel on mahukamate tööde (kirjand, essee, mitmetunniline kontrolltöö) läbivaatamiseks ja hindamiseks aega 10 päeva, lühemate hinnatavate tööde puhul 5 päeva.

8.7 Kooli õppekavavälise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana

8.7.1 „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ § 18 lõike 2 kohaselt kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lõikele 4 arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

8.7.2 Kui kooli õppekava välist õppimist või tegevust arvestatakse koolis õpetatava osana, siis peab olema arusaadav, millise õppimise põhjal on seda tehtud ja milliste õpitulemuste saavutamisel on kooli õppekavavälist õppimist või tegevust arvestatud.

8.7.3 Keskne põhimõte on, et lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest, mitte sellest, kelle juures ja kus õpilane õppis või tegevusi sooritas. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal pole piisav. Täiendavat materjali ei küsita selle kohta, kes õpetas või kus õppis. Täiendav materjali vajadus on seotud sellega, et paremini mõista, kas taotletavad õpitulemused on omandatud.

8.7.4 Kooli õppekavavälist õppimist või tegevust ei hinnata mitte kogemuse, vaid sellest toimunud õppimise põhjal. Õpitu peab kokku sobima nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse. Kindlasti peab õpitu olema määratletav ka tasemega.

8.7.5 Gümnaasiumis arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud. Gümnaasiumis ei arvestata põhikooli tasemel omandatud õpitulemusi. On oluline, et mujal õpitu oleks sisuliselt sobiv õppekavaga, mille järgi õpilane koolis õpib.

8.7.6 Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

8.7.7 Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana on protsess, mis koosneb järgmistest etappides: taotleja nõustamine, taotluse koostamine ja esitamine direktorile, taotluse hindamine, direktori otsus, (vajadusel) otsuse vaidlustamine ja vaidemenetlus.

8.7.8 Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemlised olla seotud:

- tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
- sisulise aegumisega – kuna teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;
- teisel (madalamal) õppetasemel läbitud õppe mitte arvestamisega – gümnaasiumiastmel ei arvestata neid õpinguid, mis on läbitud põhikooli tasemel;
- topeltarvestamise vältimisega - mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisenä.

8.7.9 Samuti ei arvestata kooli õppekavaväliseid õpinguid või tegevusi seoses kooli lõpetamisega (koolieksami sooritamisel, õpilasuurimuse või praktilise töö sooritamisel ning loovtöö koostamisel).

8.7.10 Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamiseks moodustab direktor taotluse hindamise komisjoni, kes koosneb pedagoogilisest personalist ning kelle ülesanne on

selgitada, kas kooli õppekavavälised õpingud või tegevused on võimaldanud nõutud õpitulemuste omandamist ning kas õpingute või tegevuste käigus omandatu on ajakohane.

8.7.11 Hindamisse kaasatakse vähemalt kaks õpetajat, kes tunnevad terviklikult ja põhjalikult õppekava, kellel on kõrgelt arenenud empaatia- aj üldistusvõime, kes aktsepteerivad, et õppimine võib toimuda ka väljaspool kooli ja õppekava, kes tunnevad kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise erinevaid hindamise vahendeid ja nende kasutamise võimalusi.

8.7.12 Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel tagatakse kvaliteet selle kaudu, et uuritakse õpilase esitatud õpitulemuste omandatuse tõendamist võimaldavaid materjale ning nende vastavust nende õpitulemustega, mille arvestamist taotletakse.

8.7.13 Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise hindamine toetub vaid tõendusmaterjalidele. Tõendusmaterjalideks võivad olla primaarsed tõendusmaterjalid (töönäidised, kirjutatud projektid, uurimistööd, artiklid, kavandid, projekti ja/või uurimistöö aruanded jm, mis otseselt tõestavad taotleja pädevusi või õpitulemusi), sekundaarsed tõendusmaterjalid (õpisoorituste tõend või hinneteleht, juhendaja või kogenuma kolleegi hinnang, õppeaine kava, kus on kirjas õppeaine/kursuse eesmärgid, õpitulemused, sisu lühikirjeldus, maht tundides, tõendus tegevuste sooritamise kohta) või narratiivsed tõendusmaterjalid (igasugused oma õppimise ning tegevuse analüütilised käsitlused, kus taotleja seostab õpitud taotletava õppeaine õpitulemustega, taotleja kogemuse-alane refleksioon). Tavaliselt on tõendusmaterjalid omavahel kombineeritud.

8.7.14 Hindamiskomisjonil on õigus nõuda täiendavaid tõendusmaterjale, kui esitatud tõendusmaterjalidest ei ole piisav õpitulemuse omandatuse tõendamiseks.

8.7.15 Õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemal tuleb esitada taotlus etteantud taotlusvormil kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise taotlemiseks.

8.7.16 Koos taotlusega esitatakse ka vastav tõendusmaterjal. Tõendusmaterjal võib olla vormistatud õpimapina.

8.7.17 Enne taotluse esitamist toimub õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõustamine taotluse esitamise ja nõutavate tõendusmaterjalide vormistamise ja esitamise kohta.

8.7.18 Nõustamist viib läbi kooli direktori poolt määratud koolitöötaja.

8.8 Teadmiste ja oskuste tõendamine varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu eksternidel

8.8.1 Ekstern võib taotleda varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamist õppekava täitmisel. Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamisel hinnatakse omandatud pädevuste vastavust õppeaine/õppekava õpitulemustele sõltumata omandamiskohast ja -vormist, lähtudes kooli kvaliteedinõuetest.

8.8.2 Õppekava täitmisel võib arvestada gümnaasiumiõppes kogu ulatuses väljaspool kooli õppekava sooritatud õpingute tulemusi ja töökogemust, va riigieksamid, koolieksamid, õpilasuurimus või praktiline töö, mis tuleb sooritada koolis ja mis on gümnaasiumi lõpetamise tingimuseks. Erialast töökogemust arvestatakse, kui see on seotud õppekava või õpitava õppeainega.

8.8.3 Hindamisel võib nõuda pädevustesti sooritamist või omandatu muul viisil tõendamist.

8.8.4 Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise protsess koosneb järgmistest etappidest:

- 1) taotleja nõustamine ja eneseanalüüs;
- 2) taotluse koostamine ja esitamine;
- 3) taotluse hindamine;
- 4) otsuse tegemine ja tagasiside andmine;
- 5) esitatud vaide korral vaide menetlemine.

8.8.6 Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise puhul taotleja:

- tutvub kooli õppekavaga, selgitamaks, millised omandatud kogemused võivad sobida taotlemiseks;
- esitab vormikohase taotluse koos vajaliku tõendusmaterjaliga;
- vastutab esitatud andmete ja dokumentide õigsuse eest;
- esitab vajadusel täiendavaid dokumente.

8.9 Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord

8.9.1 Hinnete ja hinnangute vaidlustamine ning vaidemenetlus toimub „Haldusmenetluse seaduses“ § 71 - § 87 sätestatud kohaselt.

9. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

9.1 Õpetaja töökava koostatakse kooli õppekava ainekavade alusel lähtudes gümnaasiumi õppekavas olevates ainekavades sätestatud põhimõtetest.

9.2 Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist.

9.3 Õpetaja töökavas toob õpetaja esile õppe sisu ja õpitulemuste jaotumise õppe käigus.

9.4 Töökava on tegevuskava, mis kajastab üldpädevuste kujundamistõpitulemusi, ajakulu, õppe sisu ja õppetegevusi, lõimingut .

9.5 Õpetaja töökava koostatakse gümnaasiumis enne uue kursuse algust.

9.6 Õpetaja töökava on kõigile asjast huvitatutele, sh õpilastele kättesaadav uue kursuse või õppeveerandi esimesest päevast alates.

9.7 Õpetaja töökava koostamist ja täitmist nõustab kooli õppealajuhataja.

9.8 Õpetaja töökava vormi kehtestab direktor.

9.9 Õpetaja töökavas esitatavad andmed:

- 1) õppe-eesmärgid, sh üldpädevuste saavutamise seotud eesmärgid;
- 2) taotletavad õpitulemused;
- 3) meetodid, tegevused;
- 3) ajaline plaan õppetunni ja/või nädalate kaupa;
- 4) tunnis/nädalas läbitavad teemad, alateemad;
- 5) olulised mõisted;
- 6) lõiming;
- 7) kasutatav õppevara;
- 8) tagasiside ja hindamine;
- 9) õpetamise ja hindamise erisused.

9.10 Töökava tabeli vorm

Õpetaja:							
Töökava:							
Eesmärgid							
Arendatavad üldpädevused							
Õppenädal/tund	Teema	Allteema	Olulised mõisted	Meetodid ja IKT	Lõiming	Hindamine	

10. Gümnaasiumi lõpetamise korraldus

10.1 Gümnaasiumi lõpetamine toimub „Põhikooli ja gümnaasiumiseaduses“ § 31 ning „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ § 18 ja § 22 sätestatud tingimustel ja korras.

10.2 Gümnaasiumi lõputunnistuse annab gümnaasium õpilasele:

- 1) kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või valikkursuste puhul rahuldavad või arvestatud;
- 2) kes on sooritanud õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele või eesti keele teise keelena, matemaatika ja võõrkeele (inglise, prantsuse, vene või saksa keeles) riigieksamid.
- 3) kes on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele gümnaasiumi koolieksami;
- 4) kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul õpilasuurimuse või praktilise töö, välja arvatud kooli lõpetamisel eksternina.

11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

11.1. Kooli õppekava muutmise algatamine

11.1.1 Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega.

11.1.2 Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.

11.1.3 Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli õppekava muutmise kooli direktor.

11.2. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine

11.2.1 Esitatud taotluse alusel kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes teeb direktorile ettepaneku õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse kohta ning positiivse otsuse korral valmistab ette kooli õppekava muudatused.

11.2.2 Kooli õppekava muudatused tuleb töörühmal ette valmistada kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

11.3. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele

11.3.1 Kooli direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arvamuse küsimisel lähtub kooli direktor gümnaasiumi põhimäärusest.

11.3.2 Kooli direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

11.4. Kooli õppekava kehtestamine

11.4.1 Tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest“ § 17 lõikest 2 kehtestab kooli õppekava direktor. Kooskõlas „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 71 lõikega 3, toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga, mis vastab „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud nõuetele.

11.4.2 Kui kooli direktor jätab kooli õppekava muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

11.5. Kooli õppekava muudatuste avalikustamine

11.5.1 Kool avalikustab, tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava koos muudatustega kooli veebilehel ja loob kooli kantseleis võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks.

11.5.2 Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti. Samuti märgitakse muudatuse viite juurde muudatuse jõustumise kuupäev.

12. Rakendussätted

12.1 Kooli õppekava jõustub alates direktori poolt allkirjastatud käskkirjaga määratud kuupäevast.

LISAD

Lisa 1 Üldpädevused

Lisa 2 Läbivad teemad

Lisa 3 Ainekavad

Lisa 4 Hindamise korraldus

Lisa 5 Õpilaste nõustamine ja toetussüsteem